

Planinski Vestnik.

Glasilo Slovenskega planinskega društva.

Št. 8.

V Ljubljani avgusta 1903.

Leto IX.

Dva dni v Grintaveih. (Tura na Kočno in Grintavec.)

Spisal dr. Fran Tomišek.

(Konec.)

Proti jugu se od našega vrha razhaja z ostro zarezo skalnat, raztrgan greben; silno oster je proti zapadu, kamor pada z navpičnimi stenami v Ravno dolino, proti vzhodu pa ima na lahko nagnjeno teraso, katere valovito skalovje se spaja s prej navedenim vzhodnim hrbtom Kočne. Nadalje proti jugovzhodu se ta terasa hipoma znižuje v strm plaz, ki sega v dolino do Srednjega Dolca („v plazéh“ specijalne karte). Imenovani proti jugu vodeči greben se le nekoliko dviga nad teraso in se vsled tega tudi ne vidi iz ravnine. Zakrivata ga namreč zadnja dva južna vrhova Kočne, katerih hrbet se razteza od vzhoda proti zahodu. Ta vrhova sta zaznamenovana na specijalni karti s točkama 2442 m in 2484 m visočine; drugi vrh je nekako v sredini skupnega hrbta. Od našega opazovališča se čudimo ostremu robu tega grebena in njegovi silni severni steni, pogrezujoči se v Ravno dolino. Od Ljubljanske ravnine se ta dva južna vrhova vidita drug z drugim spojena in tvorita v ospredju stoječi široki hrbet Kočne. Vsi ti razkosani vrhovi in grebeni so razvrščeni okolo najvišjega vrha, našega stališča, podobni lopatam velikanskega vretena.

Taka je Kočna. Opisal sem jo bolj natančno, ker je turistom še skoro neznan.

S Kočno nas je seznanil najprej profesor dr. Frischauf, ki je prvokrat leta 1875. poskusil priti na njen vrh. Šel je s severne strani preko Ravne doline kvišku proti robu zapadnega vrha. Dospel je z veliko težavo na greben, toda niže pod zapadnim

vrhom, najbrž do točke, imenovane Kljuka (nad Malim vrhom specialne karte); na Kočno od ondod ni mogel priti. Drugo leto se je napolil na Kočno od južne strani, t. j. od Suhodolnika, po globoki, strmi rupi med Grintavcem in Kočno, to je preko Spodnjega, Srednjega in Gornjega Dolca, koder tudi še danes vodi pot na Kočno od južne strani. Od Gornjega Dolca naprej je šel približno v isti smeri kakor mi in je došel tudi na najvišji vrh.

Že Frischauf je poudarjal, da je nasvetovati turo na Kočno samo dobro vežbanim, popolnoma brezomotičnim planincem, ki si vedo pomagati, čeprav se kamenje pod njimi ruši. (Primeri opis dr. Frischaufa: Die Samnthaler Alpen.) Vse to velja še tudi danes, ker ni prave nadelane poti, posebno ne v zadnjem koncu, kjer bi itak plazovi razrušili vsako pot.

Ob devetih smo se pripravili na odhod. Spominske knjige ni nobene na Kočni, in zato smo le svoje vizitke vtaknili v gručo kamenja ob napol razmetanem trikotišču. Bili smo to leto prvi na Kočni in mislim, da tudi naslednikov ni bilo mnogo. Še en pogled po okolici! Zadnjikrat se nagnemo črez rob, da preotrimo še enkrat divji slikoviti prepad, ki se v velikem krogu ob zapadnih in severnih stenah Kočne pogreza v globoko Ravno dolino — potem pa splezamo po isti poti z našega stolpiča navzdol. Ob vzhodnem vrhu še enkrat postojimo, kajti odtod imamo prostejši razgled proti jugu in posebno proti Grintavcu. Diven je pogled v globoko dolino, ki vodi od Povšnarja mimo Suhodolnika. Prav pod nami, seveda v silni globočini, se končuje ta dolina s prijazno zeleno trato. Od te trate pa se vzpenja kvišku med Grintavcem in Kočno do Dolškega sedla že gori navedena globoka kadunja, in sicer v treh silno strmih skočnikih. Med prvim in drugim presledkom ležita zeleni terasi Spodnji in Srednji Dolec. Znamenit je posebno Srednji Dolec, ki je precej prostoren pašnik; tukaj je svoje dni stala pastirska koča. Nad Srednjim Dolcem se na obeh straneh dvigujejo silne skalnate stene, pobočje pa tudi postaja bolj in bolj skalovito, čim se približa tretji terasi, Gornjemu Dolcu. Zanimivi kotel Gornjega Dolca je obdan na vseh straneh s skalovjem in nima skoro nič več rasti.

Jako imponanten je pogled na divje stene, ki se dvigajo više in više iznad Srednjega in Gornjega Dolca in se raztezajo do vrha orjaškega Grintavca. Vse te stene so nepristopne in preprežene na vse strani z zarezi in razpokami, po katerih se poceja voda, ki prihaja od vrha. Vsled tega je skalovje v teku let skoro očrnelo in dela na gledalca toliko bolj vtisk grozne mogočnosti.

Pazljivo si še ogledamo kotlino, ki jo tvori Grintavec nad Gornjim Dolcem, kajti na to stran ima kreniti naša nadaljnja pot. Nikjer pa ne zapazimo kakega pristopnega roba. Pogum bi nam upadel, ako bi ne bili že večkrat izkusili, da je dostop po navadi lažji, nego je soditi po pogledu, in da doletijo taka presenečenja turista posebno rada v Savinskih planinah. Ne damo se torej odvrniti od svojega sklepa in zakličemo sivemu Grintavcu: „Na svidenje ob kosilu!“

Nato jo pa uberemo s Kočne navzdol na plazove ob Gornjem Dolcu. Prišedši na prod, se kar po sredi spustimo navzdol in v pol ure že dospemo nazaj do znane nam stene ob Dolški škrbini. Ko preotrimo globoki kotel Gornjega Dolca, ki leži pod nami, se uverimo, da bi izgubili preveč višine, ako bi se spustili do njegovega dna. Odločimo se torej, splezati zopet kvišku po steni na rob sedla in potem preko njegovega grebena dospeti na onostransko pobočje pod Grintavcem. In prav smo storili. Na vrhu sedla namreč najdemo znamenja, ki nas vedejo po grebenu proti vzhodu. Nekaj časa stopamo po rezéh, potem pa krene pot zopet navzdol z grebena proti kotlu. Tukaj je treba storiti nekaj skokov, ki jih izvršimo s privajeno eleganco, in že stojimo ob snežišču, ki se razprostira pod stenami Grintavca. Snežišče je jako obširno in se vzpenja daleč gori po žlebu, ki drži proti vrhu Grintavca. Tukaj se izgube potna znamenja; ker je bilo še toliko snega, so bila najbrž pod snegom skrita.

„Kam drži na levo cesta, kam drži na desno pot?“ tako bi povprašali, ako bi bil sploh kak sled o potu; toda ni ga bilo. Napenjali smo oči na vse strani po robovih snežišča, toda brez uspeha.

Jeli smo ugibati, kod se sploh da preplezati, toda nismo mogli dognati. Grintavčeve stene, ki so se v višini raztezale nad nami, so nepristopne; oni snežni žleb, ki drži proti vrhu Grintavca, nas je sicer mikal, a hitro smo se uverili, da ne pridemo po njem na vrh, ker je v zgornjem delu silno strm in ker je treba nad njegovim koncem preplezati še eno pokončno steno.

Soglasno smo sklenili, da po tem žlebu ne bomo vlačili svojih še življenja veselih teles.

Nobena druga črta ni mogla priti v poštev nego levi rob Grintavčeve stene. Ta rob bo treba na nekem nam še neznanem mestu prekoračiti, da pridemo na severno pobočje, kjer smo se nadejali manjše strmine.

Toda kod preko roba? Dolško sedlo se razteza z ostrimi zaporednimi grebeni, roglji in vršiči proti robu Grintavca in je bilo

svoje dni gotovo ž njimi zvezano. Ker pa je greben čisto ozek, se je udrl v teku let njegov zadnji del prav ob stenah Grintavčevih in tako zija sedaj med grebenom na sedlu in Grintavcem ogromna odprtina. Na vse strani v divjem neredu razmetano skalovje svedoči, da se je tukaj udrla res velikansko pečevje. Ta škrbinasta luknja je značilna za zapadni rob Grintavca in se čisto dobro opazi od kranjske strani; podobna je skoro štirioglati globoki škrbini, ki je vklesana v Grintavčev greben. Ob tej škrbini pričakujemo nadaljnjega pota. Vendar pa nam začne stvar resno mrzeti, ker vemo, da je onostran te luknje silen prepad na Gornje Ravni.

Ker pa je jasno, da moramo navzgor, krenemo na snežišče in se posmučemo najprej na njegovo južno stran, potem pa zavijemo kvišku po produ ob snegu. Prične se zopet mučno plazenje po nestalnem kamenju. Prišli smo že precej visoko, kar zapazim proti sredi snežišča nekaj iz snega molečih skal. Ta mali skalnati otok je kakor nalašč pripravljen za markacijo, vešče oko to takoj uvidi. Motrim in motrim skale — in glej, tam je res rdeča lisa čisto nizko pri snegu, toliko da ven gleda! Brzo se spustim na sneg, ki je bil tukaj že zelo strm; ker pa je solnce zgornjo trdo skorjo že stajalo, prekoračim snežišče, ne da bi čakal Jankovega cepina, ki je začel zadaj za menoj peti. Ko dospem do zaznamovane skale, ogledujem se po nadaljnjih znamenjih; razločim pa že odtod, da moramo strmo navzgor po pečevju proti mestu, kjer se pogreza Grintavčev greben v ono veliko škrbino. Po natančnejšem opazovanju zagledam tudi res nekaj zaporednih, kvišku vodečih znamenj.

Ko je bila tako smer brez dvoma določena, smo krenili pogumno naprej in smo jo praskali navzgor po nasutem skalovju na desni strani od škrbine. Pot je zahtevala vso pozornost, tako da nismo prav nič mogli paziti na okolico. Prej, nego bi mislili, dospemo pod ogromno skalino, ki visi čez nas. Tukaj moramo zaviti na levo proti robu škrbine. Gornja skala se še bolj nagne nad nas, pod nogami pa mahoma izginejo tla. Do sem smo imeli pod seboj skalnato pobočje, ki je vkljub veliki strmini bilo pripravno za podporo našega pota. Tu pa stojimo na skalnati polici, niti za en korak široki, pod njo pa zija prepad. Na vrhu smo nad ono veliko škrbino, torej nad najgrozovitejšo globočino. Stisnemo se na desno h gladki steni in iščemo oprijemljajev, kajti stopinja je docela nezanesljiva. A prišlo je še hujše! Skala nad nami se še bolj povezne čez nas in nam ne pusti niti toliko prestopa, da bi mogli ravno pod njo stati; skalnata polica pod našimi nogami pa se je začela sumljivo nagibati navzdol in je postala prav

gladka. Ker ni nobenih stopenj vsekanih, ne more več noga dobiti pravega trdnega stališča . . .

Kar utihnili smo in se spustili pod skalo naprej, sklonivši se, kolikor se je dalo; najvarnejše je še bilo, po vseh štirih prekobacati skoz ta predor.

Na srečo je bilo to nebeško mesto le kratko. Po kakih desetih korakih smo jo ovili okolo roba in smo dospeli onostran na prodnato, ne zelo strmo severno stran Grintavca.

Odkrito smo priznali in še danes priznavamo, da je bila ta točka najnevarnejša na vsem našem potovanju in da je bila toli grozovitejša, ker smo vsi vedeli, da visimo brez opore prav v zraku nad prepadom. Kdor ima količkaj slabe živce, naj se ne spusti na to pot!

Nadaljnja pot proti vrhu je bila brez nevarnosti, pač pa utrudljiva, ker so se nam po kamenju vedno vdirale stopinje. Hodili smo pa hitro in v kratkem dospeli do studenca pod Grintavcem, kjer se stekata naša pot in ona, ki vodi od Češke kočee preko Mlinarskega sedla na vrh. Dobra voda, ki smo jo pri studencu srebali, nas je prav poživila. Še nekaj minut — in na vrhu smo stali. Ura je kazala enajst, baš pravi čas za kosilo, na katero smo se na Grintavec povabili.

Dokončali smo pot, ki se po pravici prišteva najhujšim turam v Grintavcih.

Izlet na Grintavec smatrajo po navadi za lahko turo. Mimgrede naj omenim, da sta dva mogočna turista iz nekega gorenjskega mesta kak teden prej bila na Grintavcu in se potem hvalila, kako lahko je pristopen; tudi sta izrazila svojo zadovoljnost, da raste na vrhu toliko bujne trave, v kateri se je dalo prijetno počivati. Da ta dva mogočneža Grintavca, ki je na vrhu čisto gol, odzgoraj nista videla, je pač jasno; njiju podpis v spominski knjigi, ki smo ga res našli, je bil pač idejalen podpis, izvršen po kakem čudežu. Sicer pa pristop na Grintavec od južne strani, to je od Kokrskega sedla, res ni težaven, pač pa je precej enoličen. Težavnejša je tura od Češke kočee, torej od severne strani, vendar pa ni nevarna, in ker je tudi velezanimiva, jo je najbolj priporočati. Naša pot nam je pa pokazala Grintavec šele v pravi mogočnosti, seveda pa je ta tura le za vajene planince.*)

*) Pot od Dolškega sedla na Kočno na eni strani in na Grintavec na drugi strani, to je zveza med Kočno in Grintavcem, katero smo mi napravili, je bila zaznamenovana po študijah našega člana g. Mih. Kosa, tajnika Kamniške podružnice. Obhodil jo je z vodnikom Uršičem, proučil in zaznamenoval septembra

Na vrhu smo se razgledovali in počivali in se greli kakor kuščarji na pomladanskem soncu; tudi tek ni bil slab — znatno smo olehčali nahrbtnike.

Ko smo se končno dvignili za odhod, smo bili dobro izpočiti in korajže smo imeli — za tri. Kaj čuda torej, da nam planinska žila še ni dala miru!

Pogled po Velikih Podéh in po onkraj se dvigajočih velikanih je posebno Janka zanimal, ker mu doslej ti kraji še niso bili znani. Vitki stožec Skute pa nas je vse tri kakor magnet omamil in sklenili smo ta dan še Skuto počastiti.

S tem dobrim namenom smo se hitro odpravili z Grintavca in krenili nazaj po poti preko Mlinarskega sedla.

Navzdol je šlo hitro, kakor bi nas veter podil. Podil nas je pa tudi zares. Dvignila se je namreč nenadoma poštena burja. Ko dospemo do znanih dveh ostrih rogljev nad Mlinarskim sedlom, preko katerih nas vede pot do sedla, smo se morali dokaj čuvati, da nas vihar ne spravi iz ravnotežja in nas ne pomeče s skale v prepad, ali da vsaj Jankove imenitne muze ne odnese. Ker pa so stopnje na gosto in dobro vsekane in ker je tudi dovolj oprijemljajev, smo srečno preplezali to zadnjo strmino in dospeli na Mlinarsko sedlo. Odtod se brez obotavljanja spustimo po Velikih Podéh, in sicer po zgornjem potu, vodečem pod Dolgim hrbtom naravnost pod stene Skute in Štruce. V tem pa se je vihar še povečal in jel je bučati kakor tuleči volk. Prignal je s seboj celo čredo oblakov, ki so se najprej ovili okolo Grintavca, potem pa začeli svoj ples po grebenih okolo Velikih in Malih Podov. Hipoma sta bili zagrnjeni tudi Skuta in celo nižja Štruca in le tuintam sta nas vabljivo pogl dali izza vrvečega meglenega valovja.

Janko ima rad šalo, tukaj pa mu je bilo šale preveč. „Kaj misli Skuta, da bo nas za norca imela?“ se je jel hudovati. „Obrnimo ji hrbet, kakor zasluži!“

In res smo se pod stenami Štruce vrnili in krenili navzdol po Velikih Podéh pr ti Kokrskemu sedlu.

Ognili smo se s tem nevarnostim Scile, a prišli smo prav v žrelo Haribde; tako je vsaj zastokal Janko, ko se ga je v Zoizovi koči oprijela vrtalka, znana oskrbnica kože. Kakor slavni Odisej je najprej odrevenel od osupnjenja in strahu; kaj enakega še ni doživel na obširnih svojih potovanjih. Ko pa je spoznal položaj,

meseca leta 1894. Ob istem času je delal Kremžar pot od Gornjih Ravnih na Dolško sedlo in je tudi zvezo med Grintavcem in Kočno nekoliko zaznamenoval za društvo Oester. Touristenclub. Ideja in prednost pa gre vsekakor gospodu Kosu, torej našemu društvu.

zasidral je svojo barko v varno zavetišče, namreč v kot za mizo. Ker se pa še vendar ni čutil zadosti varnega, smo odjadrali po kratkem počitku naprej.

Naša pot je šla s Kokrskega sedla v Bistriško dolino. Kar zdrčali smo po strmini navzdol in ob kakih šestih zvečer smo že dospeli potni in za potrebo utrujeni v zavetišče Kamniške mestne korporacije ob izviru Bistrice. Tam smo se lahko brez pomislekov izročili gostoljubnosti Uršičeve tete. Seveda smo v zavetišču tudi prenočili.

Drugi dan je vreme slabo kazalo in zato smo se že zjutraj vrnili v Kamnik in odtod vsak na svoj dom. Ponašali pa smo se s svojo turo povsod, kolikor se je dalo.

Okrog Grintavca čez tri dežele.

Spisal dr. Josip Tomišek.

(Dalje.)

Opazoval sem tega psa že prej v verandi pri Povšnarju. Zdel se mi je grozno gosposki, ker ni niti poduhal salame, ki je ležala pred njim. Eden gospodov me je poučil, da je pes tekel iz Kranja do Povšnarja za poštnim vozom; vsled utrujenosti da zdaj niti ne je niti ne pije. Skozi naočnike sem si ogledal tega potomca pasjega praočeta, ki ga je rešil Noe v barki, dognal sem pa le to, da tako ščene ni rojeno za planinca, ker planinec tem več je in pije, čim več teka.

Tako smo se izprehajali tja proti Suhodolniku po krásni stari poti. Pes se je vlekel za nami in čim daljši in daljši je bil videti. „Gotovo preklinja usodo, da mu je obesila težki rep tam zadaj“, mi pripomni na uho mladi tovariš.

Starejši izmed tujih turistov pa je porabil vso sapo, kar mu je je preostajalo, v pripovedovanje svojih tur tam daleč po Alpah, dokler nismo prispeli nad Suhodolnikom do onega strmega praga; tu je imel dovolj opraviti s sedanjostjo . . . Ko pridemo do prvih vrvi in strmih stopnic, upade docela našemu štirinožnemu spremljevalcu pasje srce. Nepristopen je bil prošnjam in grožnjam in pogled na lepo klobaso, ki mu jo je nudil mlajši tujec, mu je očitno vzbujal le sentimentalne občutke. „Le naprej!“ pozovem tovariše. „Kmalu se ga bo lotil materijalizem in klobasica bi bila dobra, ali ne bo je več! Pustimo ga!“

Solnce je zahajalo, ko smo se zleknili po travi pred zapuščeno Frischaufovo kočjo. Starejši gospod je obžaloval, da ni tu že Zoisova kočja, ampak še skoraj uro hoda više. „Pijemo pa lahko

že tukaj“, predlaga njegov sodrug, kažoč na dobro rejeni nahrbtnik. Kdo bi mu ne pritrdil?

Temnilo se je že, ko so zopet pele naše palice po kameniti stezi. Tuja gospoda sta po nepotrebnem našla vsako grapo. Težišče, ki je bilo prej varno privezano po naramnicah na hrbtu, se je bilo zdaj, ko smo izpraznili steklenice, pomaknilo malo previsoko, zato je šlo vse narobe; starejši gospod mi je uhajal v ruševje, mlajši pa je silil tja v Grintavčeve skale. Ker se je doli od Grebena spuščala na nas črna noč, sem bil že skoraj v zadregi; kar zavezni zgoraj nad nami jasen in oster vrisk, kakršen se porodi le v ženskem grlu. In rešeni smo bili! „To je oskrbnica koč, poznam jo!“ izpregovori starejši živahno in si potisne klobuk v tilnik, mlajši pa si poišče ščetko za brke... Kmalu smo bili v koči — das Ewigweibliche zieht uns hinan...

Ko sem jaz sedel nad svojimi žganci, drugi pa so tudi z vidnim uspehom izvrševali slične posle, začujejo se zunaj nekam rahli koraki. „Še dva prideta; trudna sta“, pravi oskrbnica, zunaj pa vse utihne. „Moram iti gledat, kdo je.“ S temi besedami odpre vrata. „Samo eden je“, pravi, pa na tleh čepi.“ Ko se pozni posetnik nič ne gane, jo prime jeza, da zarobanti: „Kaj tu čepiš? Vstani in vstopi, ali pa se poberi!“ Nato zaloputne vrata za seboj. Zdaj nekaj zacvili. „Pes je“, vzkliknemo mi štirje; odpremo mu in neznansko dolg se privleče v sobo. „Glad mu gleda iz oči“, pripomni eden izmed nas, „dajte mu klobase.“ „Ni je več“, konstatuje starejši gospod. „Boš pa pri meni žgance jedel“, pokličem jaz psa. In šli so mu v slast kakor še gotovo nikdar v njegovem življenju, ki doslej ni poznalo socijalne bede. Tako sva postala trdna prijatelja.

Predno smo šli spat, še pogledam na vreme. To bo lepa! Oblaki so objemali koč in moker veter je pihal sem od Bistrice. „Jutri lahko spiva do desetih, da se vrneva domov“, pravim tovarišu. S to mirno zavestjo leževa spat in spal sem, kakor se sladko spi le na Kredarici v onih mehkih rjuhah. Sanjalo se mi je, da se izprehajam po visokih pašnikih z vilo planinko; v nepopisni veličastnosti in milini se je naposled ustavila predme; potem se nagne k meni, da me poljubi kot zvestega sina. Ves zamaknjen iztegnem roke po njej in — se prebudim, ker prijel sem za nekaj toplega in mehkega, a blizu svojih ust otipam nekaj kosmatega. V gorah se navadimo hitrih sklepov; kakor blisk mi šine skozi možgane zaključek: „Človek ni, vila ni, torej ne spada sem k moji postelji niti v sanjah, še manj pa v rešnici!“ Predno končam svoje misli, sunem z vso prožnostjo, kar je premore bedro jeznega

planinca, v ono toplo in kosmato bitje. In zaječalo je nekaj in se zvalilo tja proti vratom.

Sosedje v bližnjih blazinah so se prebudili in hitro se zasveti luč. Brzo pregledam bojno polje. Tam ob vratih je čepel pes ozek in sključen, kakor bi ne imel niti hrbta niti repa. „Boš ti vedel hoditi k meni spat, pasja razvajenost! Skupaj žgance jesti in skupaj spati — to ni vseeno!“ sem rekel, na tihem in se potuhnil. „Veter je stresel kočo,“ so dognali sospalci in so legli na drugo stran. — Še sem slišal, kako se je dež usipal po strehi: „Adijo, tura!“ še zamrmram in Morfej me je imel.

Ko se prebudim, so še vsi spali; skozi razo v steni pa se je svetilo nekaj rumenega. Kaj je to? Skočim v prvo sobo, vrnem se skokoma in iztiram tovariša iz postelje. „Krasen dan! Midva odrineva precej prek Skute k Češki koči.“

V petih minutah se odpraviva in odideva brez zajutreka. Ura je bila že šest! Naglo jo zavijeva tja na levo po pobočju Grintavca in čez nekaj sto korakov na desno in skozi majhen, naraven predor (Vratca) na rob obširnega kotlišča, ki se imenuje Podi. Tu zazreva imponantno Skuto. „Če prideva do devetih nanjo, si upam dovršiti ves pot,“ se obrnem k tovarišu.

Zdaj jo ureževa najprej navzdol in potem navzgor, da so se kar kresale iskre. Kako tudi ne! Pot je varna kakor na vaškem pašniku, nič težavna in sem od Mlinarskega sedla je pihala sapa, ki mi je govorila glasno na uho: „Dokler te božam jaz, se ne boš potil.“ In šla sva in šla, le kratko se oziraje na okolico in pazeč, kdaj se odcepi proti desni pot na Skuto. Na veliki skali zapaziva rdeče znamenje, ali napis nama pojasni, da se tu pride naravnost k Turškemu žlebu; torej nazaj na prvo pot! Šele visoko gori blizu Mlinarskega sedla se obrne pot na desno proti Skuti. Tu je prizorišče, ki mu ga v naših gorah skoraj nima para. Vsak turist tukaj nekoliko postoj! Zakaj, to bo videl sam. Tudi midva postojiva trenotek in si obriševa od ureznega vetra solzne oči. „Grintavec, Mlinarsko sedlo, Dolgi hrbet, Štruca, Skuta“, razkazujem s prstom, na levi začenski. „Naprej!“

Ko bi se kdo čez pol ure ozrl za nama, bi naju videl že tam gori v strmem melu, ki je vanj zavita Štruca na zapadni strani. V zgodnjem poletju ga pokriva globoko snežišče. V melu je nama postajalo gorkeje, ali kmalu sva prišla v skale, lepo strme, z vdelanimi stopinjami. To je hrana za planinca! Tu sva znova oživel: roko za klin, nogo na majhno stopnico pa hopsa kvišku! Kar srce se nama je smejalo in še prezrla bi, kdaj sva prišla na vrh, ko bi ne butil veter sem prek ostrega rebra, ki

pelje k Dolgemu hrbtu. Zdaj je naju gnala radovednost, da sva pogledala doli na severno stran. Kaj sva videla? Kdor ne pozna prepadov, tu sem pojdi! — Odtod je na Skuto le četrť ure popolnoma varne poti skoraj po ravnem. Med potom še skoči še v treh minutah na Štruco in se pogleda v naraven vodnjak s krasno vodo. Ker sva bila tešča, sva šla mimo . . .

Vrh Skute (2530 m)! „Ti Grintavec tam, stari moj znanec, prav nič mi ne imponiraš, dasi si 29 m višji!“ se obrnem tja proti zapadu. Potem pogledava na uro. „Še osem ni,“ začudi se tovariš. Še prej nego v dveh urah sva torej prišla od Zoisove kočee sem, brezdvomno rekord! — Zdaj najprej jed, potem razgled! Ne bom opisoval niti enega niti drugega; saj veste, kako je zdrav človek, ki je na tešče brez počitka v gorskem hladu dve uri skoraj tekal; razgled pa je v lanskem letniku na strani 85. i. d. opisan tako, da nimam — v tem oziru le diletant — prav ničesar dostaviti.

Ob devetih si priveževa trdo nahrbtnika, ker zdaj bo treba plezati in nemara še pota iskati; dotlej se ni mogel izgrešiti. Pazno pa hitro sva smučala navzdol po ozkem, strmem rovu in potem semintja po razdrtih skalah. Še sva zapazila, da se na nekem mestu cepi zaznamenovana pot na desno; ker je bilo jasno, da se morava držati leve roke, sva jo mahnila na levo na oni ostri petelinov greben, ki se imenuje Streža. Ko bi sem gori postavil Sokrata in ga vprašal, na katero stran je bolj globoko in bolj strmo, bi najbrže premišljeval celi dan, pa ne stoje na eni nogi, ampak čepe in držeč se z obema rokama za ozke skale, in vendar bi kvečjemu pogodil znani otročji odgovor: „Na obe strani je bolj globoko in bolj strmo!“ — Ej, to je vse kaj drugega kakor stezica med Malim in Velikim Triglavom, po kateri se tako imenitno po polki poskakuje, ko bi ne bili klini in vrvi na poti! Vendar tudi tukaj ni prav nikake nevarnosti, dokler doli ne telebneš. S tovarišem nisva rada postajala, ali tukaj sva si ogledala svet. (Konec prih.)

Društvene vesti.

Novi člani. Osrednjega društva: Souvan Uršula, vdova veletržca v Ljubljani (ustanovnica); Hudovernik Aleksander, c. kr. notar v Kostanjevici; dr. Lapajne Stanko, odvetniški kandidat v Novem mestu; Levičnik Albert, c. kr. sodni pristav v Kostanjevici; Sušnik Matevž, kaplan v Selcih pri Škofji Loki; Birolla Gvido, akademik v Škofji Loki. — Kranjskogorske podružnice: Ambrožič Gabrijel, urar na Jesenicah; Žumer Anton, posestnik na Javorniku; Putschogl Martin, zidarski mojster na Savi. — Ziljske podružnice: Mašera Franc, c. kr. suplent na realki v Gorici.

Darovi za planinski dom „Krnice“ v Zajezeri. Darovali so gg.: Apih Jožef, c. kr. profesor v Celovcu, 10 K; Kogej Jakob, notarijski kandidat v Mariboru, 5 K; Novak Zorko, trgovec v Sinči vasi, 3 K; dr. Kogoj, zdravnik na Jesenicah, 2 K. Skupaj 20 K. Lepa hvala!

Za gradnjo „Krnice“ v Zajezeri je dovolilo visoko c. kr. železniško ministrstvo kot prispevek za 1903. leto 200 K. Slava mu!

Desetletnica Slovenskega planinskega društva. Osrednji odbor je sklenil v seji dne 24. t. m. praznovati desetletnico društvenega delovanja oktobra meseca v Ljubljani. Glavni točki programa, ki ga objavimo v prihodnji številki, bosta slavnostni občni zbor in velika ljudska veselica.

Otvoritev novega pota iz Vrat na Kredarico se bo slovesno vršila dne 6. septembra. Odhod iz Ljubljane ob petih zjutraj, ob polosmih sveta maša na Dovjem, potem odhod v Vrata. V Vratih postanek v Aljaževi koči. Popoldne otvoritev novega pota in po njem polazek na Kredarico v kočo. Drugo jutro ob štirih pohod na vrh Triglava. Povratek v kočo in zajutrek. Odhod čez Fužine na Bohinjsko jezero in v Bohinj. Povratek iz Bohinja v Ljubljano dne 8. septembra. Glede novega pota iz Vrat na Triglav opozarjamo na dotični popis v zadnji številki na str. 115. pod zaglavjem „Na Triglavu“.

Vabilo na obletnico otvoritve Jurkove kočice na Lisci (947 m). Zaradi posebno ugodne prilike in razkošnega razgleda raz Lisco v osem pokrajin mile naše domovine vabimo slavno občinstvo na obletnico otvoritve Jurkove kočice na Lisci v dan 6. septembra t. l. Dohod od Zidanega mosta v treh urah, od Sevnice v dveh in pol ure po zaznamovanem potu. Za jed in pijačo ter prenočišče je skrbnjeno. Kdor želi boljše postrežbe, naj se pisмено obrne do gospodarja kočice, g. Jurka v Razboru pri Zidanem mostu. Dobi se tudi par voz po ceni. — Lisca je kakor nalašč za nežni spol. — Spored: Dne 5. septembra sprejem gostov ob sedmih zvečer v koči. Streljanje, kres, godba, petje, ples. Drugi dan budnica z godbo in streljanjem ob štirih zjutraj. Cerkveno sv. opravilo ob sedmih. Kosilo. Petje. Igra. Ljudska veselica pri pošteni domači kapljici in pečenem janjcu. — Upamo, da nas takrat izven lanskih daljnih gostov posetijo tudi naši bližnji sosedje iz Krškega, Brežic, Laškega in Celja! Na veselo svidenje torej!

Jurko.

Žigertov stolp. Odbor „Podravske podružnice“ je sklenil imenovati razgledni stolp, ki se stavi na Žigertovem vrhu (1374 metrov), „Žigertov stolp“. „Pri Žigertu“ se pravi namreč po domače pri vrlo narodnem in značajnem pohorskem kmetu, veleposestniku v občini Vojtinski, gospodu Marku Kapunu, na čigar zemljišču bode stal imenovani stolp. Stavba se je iz raznih vzrokov zakasnela, vendar je upati, da se dovrši še ta mesec. K otvoritvi, ki se še razglasi, vabimo že danes vse zavedne Slovence zelenega Pohorja in sploh vse prijatelje slovenskih planin. To bode pravi narodni praznik na Pohorju. Stroški za stavbo silno naraščajo, zato prosimo rodoljube, da pristopijo k podružnici kot člani, oziroma da pošljejo denarnih prispevkov načelništvu v Rušah.

Aljažev dom v Vratih in Kamniška koča na Kamniškem sedlu se ne otvorita letos, nego šele drugo leto ob začetku izletne dobe. Stavb nikakor ni mogoče še letos dovršiti.

Desetletnico je slavila Savinska podružnica v Logarski dolini dne 15. avgusta. Pred prijazno hišo Logarjevo se je zbralo okoli 100 planincev, prišlo je tudi mnogo dam in mladine. Večina turistov je prispela preko Solčave, čez Kamniško sedlo so došli udeležniki s Kranjskega, Čehi pa od Češke kočé čez Savinsko sedlo. Udeležili so se poleg velikega števila članov Savinske podružnice tudi zastopniki osrednjega društva, Kamniške, Kranjske, Češke in Podravske podružnice. Burno je bil pozdravljen prihod čeških turistov, katerim je načeloval starosta planincev, gospod prof. dr. Chodounský. Ob izbrani godbi tamburašev in penečem ljutomercanau se je razvilo slavlje kot navdušena manifestacija za slovensko planinstvo. Poročiloma načelnika Savinske podružnice gospoda Frana Kocbeka ter tajnika gospoda Šijanca o uspešnem delovanju podružničnem je sledila vrsta navdušenih govorov, s katerimi so gospodje dr. Fran Tominšek kot zastopnik osrednjega društva, dr. Josip Vrečko kot odbornik Savinske podružnice, dr. Chodounský kot načelnik Češke podružnice, dr. Ivan Dečko, dr. Juro Hrašovec, dr. Fran Rosina kot zastopnik Podravske podružnice, Emil Orožen kot načelnik Kamniške podružnice in dr. Josip Tominšek kot zastopnik Kranjske podružnice pozdravljali delovanje in uspehe Savinske podružnice ter nje načelnika in odbora, označevali pomen turisticke za slovenski narod ter izpodbujali k složnemu delu. Podrobno poročilo objavimo prihodnjč.

Veselica v prid Kadilnikovi kočí na Jesenicah. Kranjskogorska podružnica je priredila dne 26. julija veliko ljudsko veselico, ki jo je posetilo mnogo planink in planincev, med njimi zaslužni planinec gospod Kadilnik, ter tudi ogromno število drugih slovanskih gostov iz Bleda. Častno je bil zastopan naš slovenski kmet! Opazili smo pa tudi med posestniki tuje narode. Ferjanov vrt, kjer se je veselica vršila, je bil ob treh popoldne že zelo živahen. Vse je vrelo semintja. Tu so te vabile čuvajke planinskih koč na okrepčilo; imel si takih koč na izbiro. Lahko si šel v Kadilnikovo kočó, kočó na Kredarici, v Aljažev stolp i. t. d. Zelo originalen je bil planinski muzej. Če si pogledal napis na njem: „Pvaninšč zmrzeum“, kar nehote si jo ubral vanj, čeprav je čuval vhod velikanski „lintvrn“. Videl si v njem Črno prst (kup črne prsti), Krmo (kup sena), Triglav (tri zeljnate glave) i. t. d. Gospodične v narodnih nošah so ti prorokovale srečo, ponujale planinske cvetke, razglednice ter slaščice. Razlegala se je iz čistih gorenjskih grl lepa slovanska pesem in tamburaši so neumorno udarjali slovenske skladbe. Nastopili so pri veselici tudi planinci s harmoniko na čelu. Zvečer pa je bila krasna razsvetljava in umetalni ogenj. Navdušenost in prava planinska radost je vladala povsod. Dokaz, kaka je bila veselica, bodi to, da je dosegla podružnica tak gmoten vspeh, da sme biti ponosna nanj. Skoro 1200 K čistega dobička skupaj spraviti, to pač kaže, da je bilo vse krasno urejeno. Spomniti se moramo tukaj neumorno delavnega podružničnega, posebne požrtvovalnosti jeseniških in savskih gospé in gospodičen, darovalcev dragocenih dobitkov za srečolov ter „Katoliškega delavskega društva“, ki je z veseljem sodelovalo in s svojim izbornim petjem in tamburanjem znatno pripomoglo veselici do takega uspeha. Naposled ključemo podružnici: Le tako vrlo, neustrašno in s tako vnemo ter požrtvovalnostjo naprej v procvit naših lepih slovenskih gora!

Nova planinska koča pod Razóro.*) Osrednji odbor „Slovenskega planinskega društva“ je že pred enim letom sklenil, napraviti od novega Aljaževega doma kot središča potrebne zveze v Trento in Kranjsko goro preko visoke, razsežne planinske terase med Razóro, Škrlatico in Steno (Stenarjem). Ta gorska planota, katere središče je Križ in ki jo imenujemo tudi Kriške podé, ima srednjo višino 2400 m in je velezanimiv divji gorski kraj, obkrožen z velikani, ki so doslej jako težko pristopni. Tik pod Križem sta dve majhni jezera (Kriški jezera) in nekoliko niže večje jezero „pod Splevto“; primerjati se dajo ta jezera „morskim očesom“ v Tatri. Da bo ta dosedaj malo znani kraj bolj pristopen, se je društvo odločilo postaviti planinsko kočo v bližini Križa. Sedaj je društvo kupilo primeren prostor tik pod Križem nad gornjim Kriškim jezerom in prične priprave za novo stavbo v najkrajšem času. Od nameravane nove koče bode razgled na vse strani odprt, ne samo na bližnje orjake, nego tudi po Koroškem in daleč po Goriškem. Najmičnejši bo pogled po stikajočih se dolinah Vratih, Trentski dolini ter Veliki Pišnici. Nova koča bo imela gotovo velik pomen in pričakovati je, da bo pospeševala turistični promet posebno iz Kranjske gore in Trente.

Orožnova koča na Črni prsti. Kakor poročajo obiskovalci te koče, se je v njej letos promet dokaj povzdignil. Čuje se splošna zadovoljnost. Čuvaj in njegova hči vestno skrbita za dobro postrežbo in čednost v koči. Poleg dobrega vina se toči pivo delniške družbe. — Za prihod v Bohinj je letos tudi vožnja s pošto udobna, kajti ona vozi po dvakrat na dan v Bohinj, namreč zjutraj ob petih in popoldne ob štirih.

V Triglavskem pogorju je bilo do 24. t. m. v koči na Kredarici 200, v Vodnikovi na Velem polju 70, v Aljaževi v Vratih 90 turistov.

Naše zavetišče na Grmadi. Lani smo postavili bolj skromno, a jako primerno in udobno zavetišče na krasni Grmadi nad Polhovim Gradcem. Ž njim smo ustregli vsem, ki radi pohajajo v našo bližnjo Švico. Le ljubljanskim pristnim Germaničem se praznijo kar čreva na naše naprave, ko jih zagledajo. Tako so spet o Velikem Šmarnu nesramno oblatili s svojo blatno kulturo zavetišče, vrgli v dolino mizo, odstranili znamenja in napise okoli Goljeka. Pristno ljubljansko-nemško pobalinstvo smo ovadili oblastvu.

Popravki. V poročilu o „novih potih v okolici Ljubljanski“ v julijski številki na str. 117. se prav glasi: Sv. Mohor, Lipica (ne Lipnica) in Godéški most (ne Gosteški).

Društvena izkaznica je vsakemu članu „Slov. plan. društva“, neogibno potrebna legitimacija po vseh kočah, če hoče biti deležen znižanih plačil. Zato vljudno opozarja osrednji odbor vse društvenike, naj izkaznico dobro hranijo ter je nikdar ne pozabijo doma, kadar gredo v gore. **Član, ki se ne izkaže z izkaznico na svoje ime, bo plačal v vsaki koči kakor nečlan in ne bo imel nobene prednosti pred nečlani.**

*) Razóra = Razor. Na specialni karti se imenuje ta gora Razor, to ime pa se ne strinja z ljudsko govorico. Prepričali smo se iz govora Kranjskogorcev in Trentarjev, da ne izgovarjajo Razor, nego Razóra (ženskega spola).

Zahvala.

Odbor Savinske podružnice S. P. D. iskreno zahvaljuje vse, ki so na ta ali na oni način pripomogli, da se je slavnost desetletnice podružničnega obstanika dne 15. t. m. izvršila na tako sijajen način.

Pred vsem so nas razveselili s svojim posetom zastopniki Češke podružnice pod vodstvom velezaslužnega prof. dr. Chodounskega, zastopniki osrednjega odbora, Kamniške, Kranjske in Podravske podružnice.

Hvala vam tudi, Ljubljancani, Celjani, Št. Pavelčani, Šoštanjčani, Laščani, Mozirjani in drugi, ki ste prihiteli v naš planinski krog.

Zahvaljujemo vse gospode govornike, vrle dijake tamburaše pod spretnim dirigiranjem g. Serajnika, cenjene prebivalce Luč in Solčave za prijazni sprejem (slavoloke, zastave), zlasti pa gospodarja in gospodinjico na Logarjevem posestvu ter očeta Logarja za prepuščitev veselinih prostorov.

Presrečna hvala bodi tudi onim, ki so naše slavje brzojavno in pisмено pozdravili: vseuč prof. dr. Johannesu Frischaufu, profesorju Štifterju v Kalugi na Ruskem, prof. Orožnu v Rajhenburgu, dr. Medvedu v Mariboru, prof. Macherju v Jeni, Hauptmanu v Ljubljani i. t. d.

Zahvaljujemo pa tudi naše časnike za članke pred slavnostjo in po slavnosti.

V Gornjem gradu, dne 19. avgusta 1903.

Odbor „Savinske podružnice“.

Peto tekmovanje amateur-fotografov „Slovenskega planinskega društva“ leta 1903.

Odsek amateur-fotografov „Slov. plan. društva v Ljubljani“ pozivlje častite člane, naj se blagovolijo udeležiti tekmovanja za leto 1903.

Kakor doslej si želi odsek planinskih in pokrajinskih slik ter raznih študij in motivov.

Poslati je vse predmete do konca oktobra t. l. odseku v Ljubljani.

Na turistovski vlak opozarjamo iznova vse izletnike. Ta vlak bo vozil letos še 30. t. m. pa 6., 8 in 13. septembra meseca. Odhod iz Ljubljane ob 5. zjutraj, prihod v Trbiž ob 8:07, odhod iz Trbiža ob 7:49. zvečer, prihod v Ljubljano ob 10:43. Voznina navadna.

Društvena znamenja dobivajo člani v društveni sobi v Narodnem domu v Ljubljani, pri podružniških odborih, pri gospodu Ivanu Sokliču, trgovcu Pod Trančo, in pri gospodu J. Lozarju, trgovcu na Mestnem trgu v Ljubljani. Eno znamenje stane 2 K.

Obiskovalcem Solčavskih-Savinskih planin

se najvljudneje priporoča

gostilna „Pri Raduhi“ v Lučah

v Gorenji Savinski dolini na Štajerskem.

Dobra prenočišča, okusna jedila in izvrstna pijača po zmernih cenah.

Gostilna Vrbanjejeva,

sedaj prenovljena v

hotel Razor v Kranjski gori,

priporoča vsem letoviščnikom in tujcem svoje ugodne **sobe** in svojo **restavracijo** z **najboljšo postrežbo** v vsakem oziru.

Kdor želi za daljšo dobo stanovanje, naj to za časa naznani.

~~~~~ Lastnik Jakob Černe. ~~~~~

Peternelov dom na Bledu

priporoča vsem letoviščnikom in izletnikom

svoje ugodne **sobe** in svojo **restavracijo**.

Kuhinja je izborna. Točijo se **najboljša dolenjska** in **istrska vina** in **budejeviško pivo** iz **alkoljske pivovarne**.

~~~~~ Bivanje za daljšo dobo je za časa naznaniti. ~~~~~

Lastnik: **Jakob Peternel**, župan blejski.

Nahrbtnike in gorske palice

~~~~~ prodaja tvrdka ~~~~~

AVGUSTA AUERJA naslednik **IVAN KORENČAN**

Stari trg št. 5. * Ljubljana. * Stari trg št. 5.

Nahrbtniki po 2 K in 2 K 40 h. — Gorske palice po 1 K 60 h.

J. BONAČ

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,
priporočam vljudno svojo

~~~~~ trgovino s papirjem in pisalnimi potrebščinami. ~~~~~

Vzorce papirja pošiljam na ogled. V svoji knjigovezni izdelujem vezi preproste in najfinjše. Prevezljem izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno najnovejših razglednic.

~~~~~ Edina zaloga svinčnikov družbe av. Cirila in Metoda. ~~~~~

Tvornica kartonaže z električno silo. Po naročilu izdelujem raznovrstne škatle. **Prekupnikom velik popust.**

Karla Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16

priporočata svojo veliko zalogo **planinske oprave**: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem **raznovrstno železnino** za stavbe, **kuhinsko orodje**, **najboljše orodje** za rokodelce in vse vrste **poljedelskih strojev**.

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah šte. 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna lodnasta oblačila in plašče za turiste

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Pod trančo št 1,

priporoča svojo veliko zalogo klobukov, posebno lodnastih za hrčbolazce in lovce iz tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

AVGUST AGNOLA,

Najnižje cene.

steklar v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13.

Najnižje cene.

Velika zaloga stekla, porcelana, zrcal, okvirov in vseh drugih v steklarstvo spadajočih predmetov.

LJUBLJANA

→ J. LOZAR ←

Mestni trg št. 7.

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kole-sarskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih nogavic, zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Nahrbtniki po 5 K komad. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Franciskanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo realno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

→ Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov. ←